

Ook een A-label voor uw huis?

Energielabels voor woningen kloppen vaak totaal niet. De overheid faalt, vinden deskundigen. En dat terwijl in gebouwen nog zoveel energie te besparen valt.

Waarom gebeurt het dan niet? „Het label is een regelrechte mislukking.”

Door onze redacteur

MARCELAAN DE BRUGH

Deze maand publiceert de Inspectie voor de Volkshuisvesting de resultaten van zijn derde onderzoek naar het energielabel voor woningen. De eerdere twee onderzoeken doen weinig goeds vermoeden.

Het label geeft aan hoeveel energie een woning verbruikt – een A is de beste score, een G de slechtste. De inspectie testte vorig jaar dertig huizen met zo'n label. Bij een kwart bleken fouten gemaakt in de berekening. Dat leidde bij vijf woningen tot een verkeerd label. In vier van de vijf ge-

vallen bleek dat te hoog. De woning leek dus zuiniger dan ze in werkelijkheid was.

Een jaar eerder, in 2009, was het nog erger. Toen controleerde de inspectie 120 woningen, en bleek ruim de helft van de labels niet te kloppen. Ook in dit geval waren veruit de meeste labels te hoog ingedeeld.

En dan te weten dat er sinds de invoering van het energielabel in 2008 in totaal 1,7 miljoen labels zijn uitgedeeld. Veruit de meeste – 91 procent – gingen naar huurwoningen in het bezit van woningcoöperaties. Wat zijn al die labels nog waard als er zoveel fouten mee zijn gemaakt?

Er is veel kritiek op het energielabel. Sommigen vinden de methodiek achter het label te ingewikkeld. Het lokt alleen maar extra bureaucratie uit. Anderen klagen dat het label niet verplichtend genoeg wordt opgelegd. Sommigen beweren zelfs dat de overheid de invoering van het label bewust vertraagt en tegenwerkt. Het zou mensen maar aanzetten tot besparende maatregelen in huis – isoleren, nieuwe cv-ketel kopen. Daar zou de staat niet op zitten te wachten, want zuiniger huizen betekent minder verkoop van het eigen aardgas. Minister Verhagen (Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, CDA) schreef deze week nog aan de Tweede Kamer dat hij volgend jaar een recordbedrag van 14 miljard euro verwacht aan gasbaten.

„De overheid verkeert in een lastige spagaat”, zegt Claudia Umlauf, medewerker van Vereniging Eigen Huis. „Ze wil van Nederland de gasrotonde van Noordwest-Europa maken. Maar aan de andere kant moeten we fors energie besparen.”

Bouwfysicus Tom Haartsen gelooft niet dat de overheid energiebesparing bewust tegenwerkt. Wat hij wel vindt, is dat de rekenmethode achter het label veel te complex is gemaakt. Haartsen is vennoot van het Nijmeegse adviesbureau Climatic Design Consult. Hij is al twintig jaar nauw betrokken bij het opstellen van landelijke normen voor energiezuinige gebouwen.

Haartsen pakt er een boek bij. ‘NEN 7120’ staat voorop. In ruim vierhonderd pagina's beschrijft het de rekenmethode om het energieverbruik van woningen en gebouwen te bepalen. „We hebben een onbeschrijflijke neiging in Nederland om eenvoudige dingen heel ingewikkeld te maken, en dicht te willen timmeren.”

Het huidige label schiet zijn doel voorbij, zegt Haartsen. Het enige wat het eigenlijk hoeft te doen, is mensen bewust maken van hun energieverbruik. Dat kan ook met een minder bewerkelijk label, zegt Haartsen. Het belangrijkste komt na die bewustwording: mensen moeten zicheroepen voelen besparende maatregelen te nemen.

Nog iemand die kritiek heeft, is oud-minister van Economische Zaken Jan Terlouw. De afgelopen vier jaar adviseerde hij de overheid over energiebesparing in woningen en kantoren, als voorzitter van een

speciaal daarvoor in het leven geroepen werkgroep. Terlouw vindt dat de overheid veel te weinig doet om het energieverbruik in woningen en kantoren terug te dringen. Terwijl er zoveel te halen valt.

Veel mensen zullen het zich niet realiseren, zegt Terlouw, maar gebouwen stoten 40 procent van alle CO₂ in Nederland uit – daarbij is inbegrepen de CO₂ die elektriciteitscentrales uitstoten om de stroom voor huishoudens op te wekken. Dat grote aandeel geeft reden genoeg om de uitstoot, dus het energieverbruik, naar beneden te brengen. Bovendien zijn er weinig maatregelen die zich zo snel terugverdienen als het beter isoleren van gebouwen. „Waarom gebeurt het dan zo weinig?”, vraagt Terlouw zich af.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken, dat tegenwoordig de woningsector onder zijn hoede heeft, pareert de kritiek. Een woordvoerder laat weten dat er de afgelopen jaren honderden miljoenen euro's aan subsidie beschikbaar zijn gesteld voor zonnepanelen, voor isolatie, voor zuinige cv-ketels.

Afgelopen juli kondigde minister Donner (CDA) nog aan dat hij 2,5 miljoen euro subsidie beschikbaar stelt voor een proefproject dat notabene door de werkgroep van Terlouw is voorgesteld. Daarbij worden huizen per woonblok flink energiezuiniger gemaakt.

Maar Terlouw vindt de aanpak van subsidies te kleinschalig, en te grillig. „Het zijn tijdelijke maatregelen,

waar enorm veel te besparen valt. Tot op heden hebben er pas 68.000 een label, zo blijkt uit een brief die minister Donner (Binnenlandse Zaken, CDA) eind vorig jaar aan de Tweede Kamer stuurde. Huisverkopers houden zich niet aan de richtlijn, want er zit toch geen boete aan vast.

Brussel is inmiddels met een herziening van de richtlijn gekomen. Lidstaten worden verplicht per 2013 sancties te treffen, als er bij de verkoop van een huis geen energielabel wordt overhandigd. Minister Donner wil zo'n sanctie vanaf medio volgend jaar laten ingaan. Als bij de overdracht van de woning geen energielabel wordt overhandigd, mag de notaris de woning niet in het Kadaster opnemen. Donner stuurt de Tweede Kamer er nog dit jaar een wetsvoorstel over.

De Vereniging Eigen Huis is fel tegen het voorstel van Donner. Medewerker Claudia Umlauf noemt het „buitenproportioneel” voor een instrument dat alleen maar bedoeld is om mensen bewust te maken. De vereniging pleit voor de invoering van een versimpeld en goedkoop label, een zogeheten basislabel.

Ook bouwfysicus Haartsen vindt de maatregel van Donner zwaar. Hij legt zoveel nadruk op het al dan niet hebben van een label. Alsof daar alles om draait. Veel belangrijker is de vervolgstap, het stimuleren van besparende maatregelen. Maar daar hoort hij Donner niet over.

Erder dit jaar schreef Donner dat hij subsidies voor energiebesparing afbouwt.

„De uitdaging ligt nu bij marktpartijen om met creatieve oplossingen en nieuwe concepten de markt een stap verder te brengen.”

Terlouw heeft zo'n groots plan. Hij zou graag zien dat huiseigenaren bij de verkoop van hun woning niet alleen een energielabel moeten laten opstellen. Ze zouden ook verplicht moeten worden het huis zodanig op te knappen dat het, zeg, twee niveaus op het energielabel stijgt.

Mensen die daarvoor het geld niet hebben, moeten dat kunnen lenen, bepleit Terlouw. De overheid zou hiervoor, samen met bijvoorbeeld banken en pensioenfondsen, een speciaal fonds kunnen opzetten. Mensen betalen de lening, met een beperkte rente, terug in de daaropvolgende jaren. Bijvoorbeeld via een opslag op de energierekening – die door de besparende maatregelen een stuk lager is geworden.

Terlouw beseft dat zo'n plan politiek moeilijk ligt. De eigen woning is, net als de auto, heilig. Zeker bij de VVD. Die wil niet te veel verplichtingen voor de huisbezitter. Maar aan de andere kant, zegt Terlouw, zou zo'n groot renovatieprogramma wel voor veel werkgelegenheid zorgen in de bouw. „Er is geen sector waar de werkloosheid nu zo groot is.”

En hoe zit het nu met die 1,7 miljoen labels die sinds 2008 zijn afgegeven? Worden die vernietigd, nu uit onderzoek van de Inspectie voor de Volkshuisvesting blijkt dat veel labels niet kloppen?

Een woordvoerder van het ministerie van Binnenlandse Zaken laat weten dat ze geldig blijven. Huiseigenaren kunnen hun label aanpassen via de website www.energielabel-supplement.nl. Dat is gratis. Een label blijft tien jaar geldig.

„Nederland heeft een onbeschrijflijke neiging om eenvoudige dingen ingewikkeld te maken”

Bouwfysicus Tom Haartsen

Dat klopt misschien niet

waar enorm veel te besparen valt. Tot op heden hebben er pas 68.000 een label, zo blijkt uit een brief die minister Donner (Binnenlandse Zaken, CDA) eind vorig jaar aan de Tweede Kamer stuurde. Huisverkopers houden zich niet aan de richtlijn, want er zit toch geen boete aan vast.

Brussel is inmiddels met een herziening van de richtlijn gekomen. Lidstaten worden verplicht per 2013 sancties te treffen, als er bij de verkoop van een huis geen energielabel wordt overhandigd. Minister Donner wil zo'n sanctie vanaf medio volgend jaar laten ingaan. Als bij de overdracht van de woning geen energielabel wordt overhandigd, mag de notaris de woning niet in het Kadaster opnemen. Donner stuurt de Tweede Kamer er nog dit jaar een wetsvoorstel over.

De Vereniging Eigen Huis is fel tegen het voorstel van Donner. Medewerker Claudia Umlauf noemt het „buitenproportioneel” voor een instrument dat alleen maar bedoeld is om mensen bewust te maken. De vereniging pleit voor de invoering van een versimpeld en goedkoop label, een zogeheten basislabel.

Ook bouwfysicus Haartsen vindt de maatregel van Donner zwaar. Hij legt zoveel nadruk op het al dan niet hebben van een label. Alsof daar alles om draait. Veel belangrijker is de vervolgstap, het stimuleren van besparende maatregelen. Maar daar hoort hij Donner niet over.

Erder dit jaar schreef Donner dat hij subsidies voor energiebesparing afbouwt.

„De uitdaging ligt nu bij marktpartijen om met creatieve oplossingen en nieuwe concepten de markt een stap verder te brengen.”

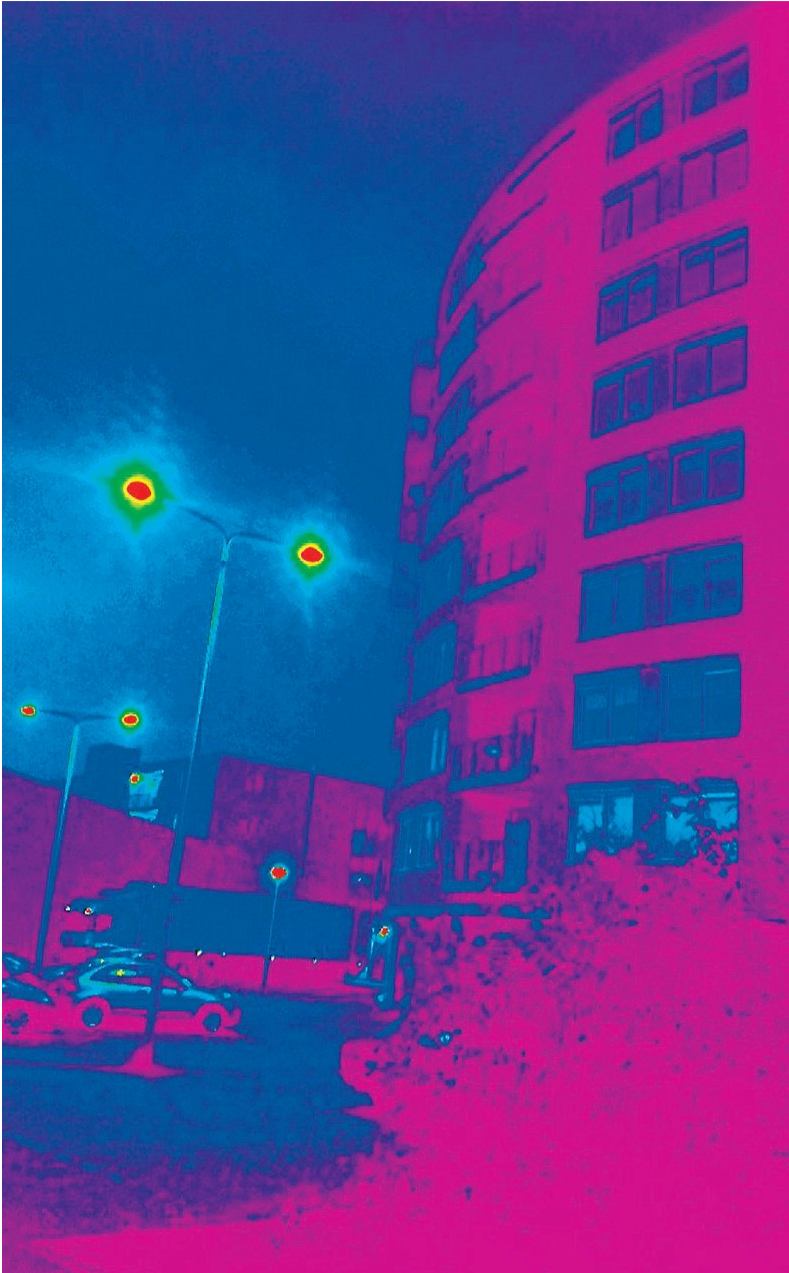
Terlouw heeft zo'n groots plan. Hij zou graag zien dat huiseigenaren bij de verkoop van hun woning niet alleen een energielabel moeten laten opstellen. Ze zouden ook verplicht moeten worden het huis zodanig op te knappen dat het, zeg, twee niveaus op het energielabel stijgt.

Mensen die daarvoor het geld niet hebben, moeten dat kunnen lenen, bepleit Terlouw. De overheid zou hiervoor, samen met bijvoorbeeld banken en pensioenfondsen, een speciaal fonds kunnen opzetten. Mensen betalen de lening, met een beperkte rente, terug in de daaropvolgende jaren. Bijvoorbeeld via een opslag op de energierekening – die door de besparende maatregelen een stuk lager is geworden.

Terlouw beseft dat zo'n plan politiek moeilijk ligt. De eigen woning is, net als de auto, heilig. Zeker bij de VVD. Die wil niet te veel verplichtingen voor de huisbezitter. Maar aan de andere kant, zegt Terlouw, zou zo'n groot renovatieprogramma wel voor veel werkgelegenheid zorgen in de bouw. „Er is geen sector waar de werkloosheid nu zo groot is.”

En hoe zit het nu met die 1,7 miljoen labels die sinds 2008 zijn afgegeven? Worden die vernietigd, nu uit onderzoek van de Inspectie voor de Volkshuisvesting blijkt dat veel labels niet kloppen?

Een woordvoerder van het ministerie van Binnenlandse Zaken laat weten dat ze geldig blijven. Huiseigenaren kunnen hun label aanpassen via de website www.energielabel-supplement.nl. Dat is gratis. Een label blijft tien jaar geldig.

Foto's van woonhuizen in Gouda, gemaakt met een zogeheten thermal-app. Hoe roder, hoe warmer de woning is. Foto's Taffy van Doorn

Miljoenenboete dreigt in proces over energielabel

Al meer dan 10 jaar ligt Pieter Levenbach in de clinch met de overheid. Begin 2000 startte hij een bedrijf gespecialiseerd in energiebesparing en certificering. Net als veel soortgelijke bedrijven investeerde hij fors in de opleiding van adviseurs. Toenmalig minister Jan Pronk (PvdA) had in 1999 immers aangekondigd 4 miljoen huizen energiezuiniger te gaan maken. Het zou veel nieuwe werkgelegenheid brengen. **Meer dan 2.900 energieadviseurs waren nodig.**

Maar in 2002 veegde het kabinet-Balkenende alle plannen van tafel. „Onze branche werd zo goed als vernietigd”, zegt Levenbach. Hij had zelf twintig man in dienst. Die moest hij in de jaren daarna een voor een ontslaan.

Levenbach was van 2000 tot 2007 voorzitter van de Associatie van Energie Prestatie Adviseurs. Hij maakte van dichtbij mee hoe de Nederlandse overheid de invoering van de Europese richtlijn voor energiebesparing in gebouwen vanaf 2002 traineerde en uitstelde. **De overheid gaf als reden dat ze hoge administratieve kosten vreesde, terwijl de burger beloofd was dat de overheid die kosten juist naar beneden zou brengen.**

Levenbach vermoedt dat er ook andere belangen spelen: gasbalancen. **Immers: hoe zuiniger de huizen, hoe minder aardgas de staat verkoopt,**

hoe lager de gasinkomsten.

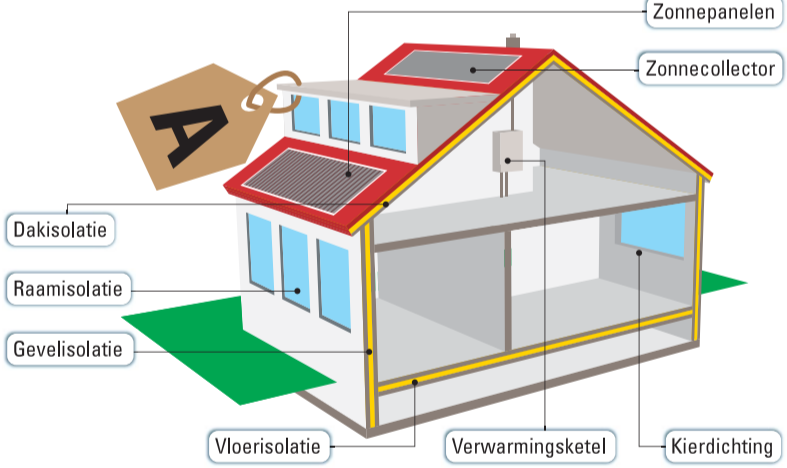
Eind 2007 verkocht Levenbach zijn bedrijf, gefrustreerd door het grillige overheidsbeleid. Een jaar later startte hij het comité EnergyClaim, dat compensatie wil voor gedupeerden. **In 2010 oordeelde de Nationale Ombudsman dat de overheid onbeoorlijk had gehandeld.** Het ministerie van VROM had in 1999 verkeerde verwachtingen gewekt met de aankondiging van het grootschalige besparingsprogramma. En het ministerie had te weinig rekening gehouden met de belangen van de energieadviseurs.

Minister Donner (Binnenlandse Zaken, CDA) heeft laten weten de kritiek van de ombudsman niet te delen. Zijn ambtenaren zijn nog wel in gesprek gegaan met EnergyClaim om een oplossing te zoeken, maar dat is op niets uitgelopen. **Voor het ministerie is er geen aanleiding opnieuw te overleggen,** laat een woordvoerder weten. EnergyClaim heeft nu besloten naar de rechter te stappen.

De Europese Commissie heeft afgelopen april Nederland „in gebreke” gesteld wegens de weigering om de richtlijn energiebesparing in gebouwen correct uit te voeren. De ingebrekestelling is een eerste stap in een proces dat kan leiden tot een miljoenenboete voor Nederland.

Hoeveel energie verbruikt uw woning?

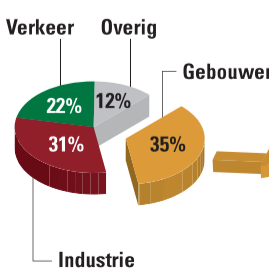
Bepaling energielabel woningen

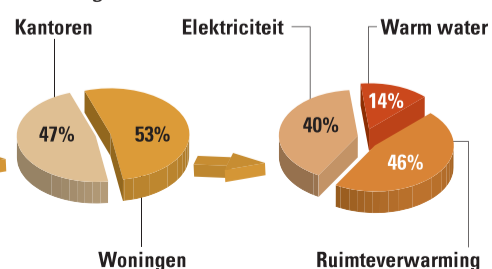
Een adviseur loopt door het huis en kijkt naar*:

- De ruimtes en de oppervlakte die verwarmd moeten worden
- Hij meet de oppervlaktes van de buitenmuren
- Hij meet de oppervlaktes van de ramen
- Hij meet het oppervlakte van de buitenmuren die grenzen aan een verwarmde ruimte van de eventuele bureu
- Hij kijkt wat voor verwarming er is (welk type ketel, welk temperaturniveau)
- Hij kijkt hoe het tapwater wordt opgewarmd
- Hij kijkt of er een bad is, en of er een douche is
- Zo nodig meet hij waterleidingen op.
- Hij kijkt of en hoe de woning ventileert
- Hij kijkt of er een zonneboiler is, of dat er zonnepanelen zijn

Herkomst CO₂-emissies in Nederland

CO₂-emissies in woningen & utiliteitsgebouwen

* U hoeft niet per se een adviseur à 250 euro langs te laten komen. U kunt ook zelf een snelle, simpele scan uitvoeren om een indruk te krijgen van uw woning, en van mogelijke maatregelen om energie te besparen. Een goed voorbeeld is de site: www.energiebesparingsverkenen.nl van AgentschapNL.